

Smrt tiska manjšin: Oblast v Italiji ruši slovenske medije

Prihodnje leto bi bilo lahko usodno za slovenski tisk v Italiji, če oblasti tam uresničijo napovedi o ustavitvi državnega sofinanciranja. V skrajnem primeru bodo za pomoč manjšinci najbrž prosili slovensko državo. O teh zaostrenih dilemah bo januarja razpravo nadaljevala komisije za odnose z zamejci, ki jo vodi **Ljudmila Novak** (NSi). Slišati je sicer tudi opozorilo, da gre le za besede in da se financiranje ne bo spremenilo, ker se je Gibanje petih zvezd z radikalnimi idejami medtem že umaknilo. Slovenska država je, ko gre za medije italijanske manjšine, zelo velikodušna. Po 2.605 evrov na vsakega volilnega upravičenca italijanske narodne skupnosti naša država letno nameni za sofinanciranje njihovih medijev. Skupaj dobijo 7,1 milijona evrov. Za podobno vrednost je **Stojan Petrič** pred leti kupil časopisno podjetje Delo, ki izdaja dva največja dnevnika v državi.

Bo leta 2020 konec Primorskega dnevnika?

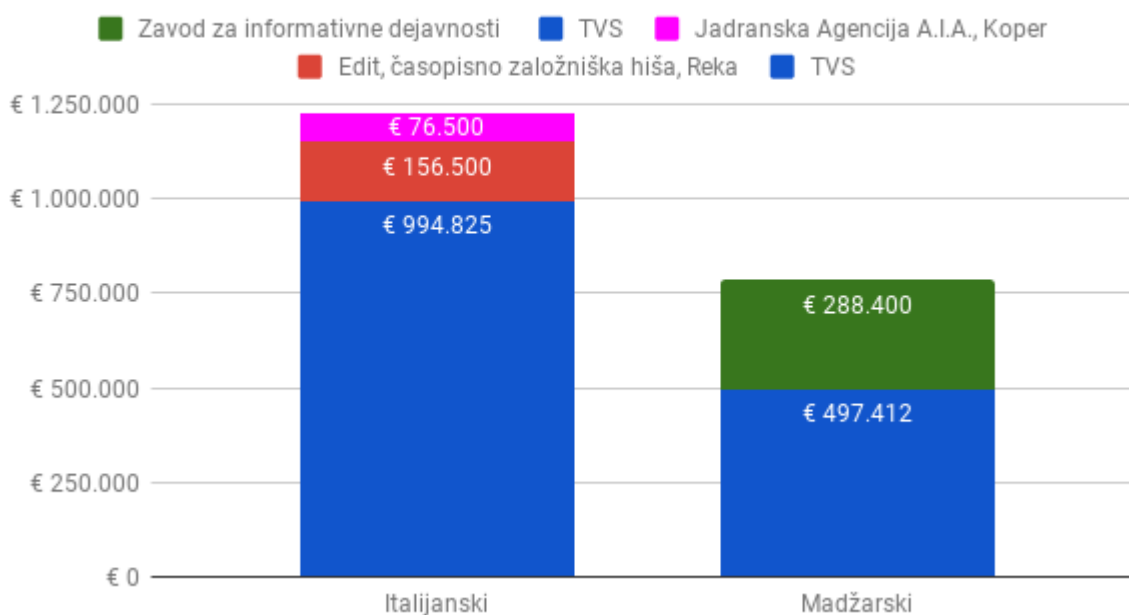
Večina denarja za manjšinske medije je iz prispevka za RTVS. Manj, po 625 evrov na volilnega upravičenca, ali v seštevku 3,7 milijona evrov, dobijo letno mediji madžarske manjšine. Slovenska manjšina v Italiji je neprimerno številnejša kot italijanska pri nas, ki šteje le nekaj tisoč oseb. A slovenska država daje več. Kot je konec oktobra na seji komisije, ko so že govorili o težavah zamejskega tiska, povedal minister **Peter**

Jožef Česnik, je približno 80 tisoč predstavnikov slovenske manjšine na italijanski strani, Avstrija nima več regularnega cenusa in številka tam "variira od 20 tisoč pa do 40 tisoč". Koliko namenjamo za manjšinske medije kažejo informacije, ki so jih iz vlade poslali komisiji za odnose v Slovenci v zamejstvu in po svetu po razpravi o napovedih oblasti v Italiji, da bodo prihodnje leto prepolovili, leto pozneje pa povsem ukinili poseben sklad, iz katerega se financira delovanje slovenskih tiskanih medijev v Italiji: Primorskega dnevnika in tednikov **Novi glas** in **Novi Matajur**. Ukinili bi tudi sofinanciranje italijanskih medijev pri nas. Za Primorski dnevnik, ki izhaja 73 let, bi to pomenilo, da bi se mu prihodki zmanjšali za polovico in da bi leta 2020 lahko zaprl vrata. Na leto je od italijanske vlade v preteklosti prejemal krepko več kot milijon evrov. "Potem bomo goli in boski na tisti strani meje. Brez svojega časopisa," je pomen ukinitve sofinanciranja na komisiji oktobra ocenil minister brez listnice **Peter Jožef Česnik**(SAB). Zaradi napovedi državnega sekretarja pri predsedstvu vlade in pooblaščenca za založništvo **Vita Crimija** na zborovanju Gibanja petih zvezd v Rimu o krčenju, ki ga načrtujejo oblasti, so [protestno pismo državnemu zboru po tem nastopu ministra pozneje poslali](#) v imenu založnika Primorskega dnevnika **Aleš Waltritsch**, za **Novi Glas** **Franka Žgavec** in za **Novi Matajur** **Miha Obit**. V pismu so opozarili, da se jim zdi še posebej hudo in ponižujoče, ker je italijanski državni sekretar na shodu v Rimu, kjer je napovedal ukinitve financiranja, pavšalno omenil "slovenski dnevnik" kot primer potrate denarja. Iz komisije, ki jo vodi Novakova so od vlade zahtevali podatke, kako slovenska država denarno skrbi za medije manjšinskih skupnosti. Dilema je seveda, ali bi, če se v Italiji zgodil črni scenarij, lahko zamejskim medijem pomagali.

Najprej brez RTVS, potem popravek

O tem, koliko država sofinancira medije italijanske in madžarske narodne skupnosti, je iz urada vlade za narodnosti odgovorila **Mihaela Brezar**. Tako: največ, skoraj 1,5 milijona država primakne za manjšinske programe RTV Slovenija, dve tretjini tega zneska gre za italijansko manjšino, dobrega četrta milijona pa nakažejo za tiskane medije madžarski skupnosti. Slabega četrta milijona gre dodatno za italijanske tiskane projekte. Podatki, ki jih je Brezarjeva poslala DZ, so bili so takšni:

Koliko država prispeva za medije manjšin

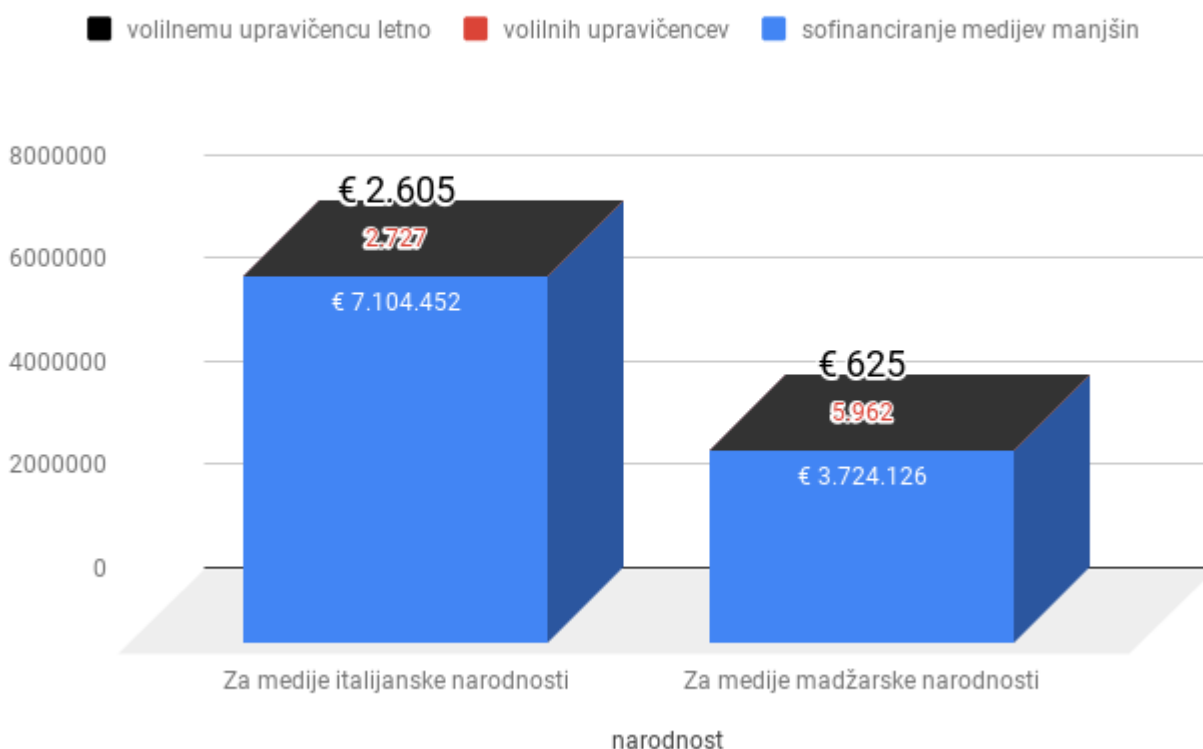

Za kaj je točno denar podjetju Edit v Reki, iz dopisa ni povsem jasno. A s tem prikazom, po katerem so mediji italijanske narodne skupnosti bolje financirani, v DZ niso bili zadovoljni. Dodana mu je sicer bila še ta preglednica:

							v EUR
URAD ZA NARODNOSTI (država) zagotavlja za:	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Zavod za informativno dejavnost madžarske narodnosti	296.060,00	288.400,00	288.400,00	292.400,00	288.400,00	288.400,00	
RTV programe za italijansko in madžarsko nar.skupnost	1.433.124,00	1.392.237,00	1.392.237,00	1.492.237,00	1.492.237,00	1.492.237,00	
RTV programi za Rome	183.000,00	183.000,00	183.000,00	183.000,00	183.000,00	183.000,00	
<i>V letu 2016 je bilo dodatno zagotovljenih 4.000 EUR Zavodu za informativno dejavnost madžarske narodnosti za obeležitev 60-letnice časopisa Népijsag.</i>							
<i>V letu 2018 je bilo dodatno zagotovljenih 20.000 EUR za RTV studio Lendava (40 in 60 obletnica rtv programov madžarske narodnosti).</i>							
Glede na podatke, ki izhajajo iz poročil RTV, je bilo v letu 2017 med "italijanskimi" in "madžarskimi" programi v letu 2017 razmerje približno 71 : 29. Če po tem ključu razdelimo sredstva, ki jih za programe zagotavlja urad (ki ima zakonsko podlago le za zagotavljanje sredstev za programe, zato osnova za izračun (2017, 2018) vključuje tudi sredstva, ki se od leta 2016 naprej zagotavljajo za satelit), potem se iz sredstev urada (države) zagotavlja:							
URAD ZA NARODNOSTI						2017	2018
za RTV programe za italijan.nar.skupnost						1.059.488,27	1.059.488,27
za RTV programe za madžarsko nar.skupnost						432.748,73	432.748,73
SKUPAJ:						1.492.237,00	1.492.237,00
SPODAJ SO PREDSTAVLJENI PODATKI O SKUPNEM OBSEGU ODHODKOV ZA RTV PROGRAME ZA OBE NARODNI SKUPNOSTI, KI IZHAJAJO IZ LETNIH POROČIL							
RTV SLOVENIJA IN VKLJUČUJEJO TUDI SREDSTVA, KI JIH ZAGOTAVLJA URAD (DRŽAVA):							
RTV PROGRAMI - RTV SLOVENIJA	2013	2014	2015	2016	2017	plan 2018	
Radijski prog.za italijansko narodno skupnost	2.718.514,00	1.908.170,00	1.840.999,00	1.782.246,00	1.963.929,00	1.770.817,00	
Televizijski prog.za italijansko narodno skupnost	4.846.867,00	3.552.762,00	3.595.621,00	3.455.156,00	3.742.207,00	3.560.169,00	
Skupaj RTV programi za italijansko narodno skupn.	7.565.381,00	5.460.932,00	5.436.620,00	5.237.402,00	5.706.136,00	5.330.986,00	
RTV PROGRAMI - RTV SLOVENIJA	2013	2014	2015	2016	2017	plan 2018	
Radijski prog.za madžarsko narodno skupnost	1.548.525,00	1.087.452,00	1.184.268,00	1.239.410,00	1.322.451,00	1.343.569,00	
Televizijski prog.za madžarsko narodno skupnost	997.721,00	850.405,00	903.072,00	906.269,00	965.940,00	996.910,00	
Skupaj RTV programi za madžarsko narodno skupn.	2.546.246,00	1.937.857,00	2.087.340,00	2.145.679,00	2.288.391,00	2.340.479,00	
SKUPAJ RTV PROGRAMI ZA OBE NARODNI SKUPNOSTI:	10.111.627,00	7.398.789,00	7.523.960,00	7.383.081,00	7.994.527,00	7.671.465,00	
Ljubljana, 18. 12. 2018							

Manjkali so podatki, koliko program manjšinskih skupnosti država sofinancira iz prispevka državljanov za RTV Slovenija. Tudi tisto, kar gre iz proračuna javne televizije, je prispevek skupnosti za manjšinske medije. Iz vlade so odgovor dopolnili in sliko dopolnitev precej spremenili. Če je vlada prej parlamentu poslala informacijo, da manjšinske programe RTVS sofinancira z 1,5 milijona, se je zdaj pokazalo, da je skupno sofinanciranje težko 10,3 milijona evrov. Pri RTV ne prikazujejo, koliko gre kateri od narodnosti. A ker vlada pove, da se deli po dve tretjini italijanski in tretjina madžarski, je mogoče narediti preračune. Pokažejo, da za vsakega volilnega upravičenca italijanske manjšinske skupnosti na nedavnih volitvah njihovi mediji prejmejo letno 2.605 evrov, madžarski pa 625 letno na upravičenca. Grafično:

Za medije italijanske narodne skupnosti Slovenija ne varčuje

Visoke številke v italijanskem delu so posledica televizijskega programa, ki ga ima ta skupnost še iz časov, ko je bil cilj, da bi pokrival tudi prostor Hrvaške in ponujal alternativo italijanskim televizijskim mrežam v obmejnih krajih Italije. Imeti posebno televizijsko postajo za nekaj tisoč populacije je precejšen luksuz in največji delodajalec manjšini je najbrž javna RTV Slovenija.

Dodaten odgovor vlade o denarju, ki ga za manjšinske medije zagotavlja RTVS s podrobnimi podatki o zaposlenih, stroških in načrtih je takšen:

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Gregorčičeva 20–25, SI-1001 Ljubljana

T: +386 1 478 1000

F: +386 1 478 1607

E: gp.gs@gov.si

<http://www.vlada.si/>

Številka: 09500-3/2018/13

Datum: 20. 12. 2018

Dodatni odgovor na prošnjo Komisije Državnega zbora za narodni skupnosti o zagotavljanju pravic narodnih skupnosti na področju javnega zavoda RTV

Komisija Državnega zbora za narodni skupnosti je v okviru obravnave dnevnega reda 1. redne seje, ki je potekala 18. oktobra 2018, pod 3. točko dnevnega reda Razno sprejela predlog, v katerem prosi, Vlado RS oziroma vsa ministrstva, da predložijo načrt delovanja na področju zagotavljanja posebnih pravic avtohtone italijanske in madžarske narodne skupnosti, kot izhaja iz 64. člena Ustave Republike Slovenije in drugih pravnih aktov s tega področja. Gradivo naj bi služilo kot gradivo za naslednjo redno sejo omenjene komisije. H gradivu, ki je bilo sprejeto na seji vlade 22. 11. 2018, pošiljamo dodatno gradivo, ki se nanaša izključno na zagotavljanje pravic narodnih skupnosti na področju javne RTV Slovenija, saj so ostali ukrepi Ministrstva za kulturo na področju medijev že vsebovani v osnovnem gradivu, ki ga je vlada že sprejela.

Ena od bistvenih točk javne službe RTV Slovenija je uresničevanje ustavnih pravic avtohtone madžarske in italijanske narodne skupnosti ter pravic romske skupnosti na področju javnega obveščanja. Ob tem imajo programi, ki nastajajo v italijanskem oziroma madžarskem jeziku, skupne točke, obenem pa tudi specifičnosti, ki jih v veliki meri opredeljuje preteklo delovanje. Vsa uredništva in enote, ki omogočajo produkcijo, morajo slediti osnovnim usmeritvam delovanja javnega zavoda.

Položaj RTV-programov za italijansko narodno skupnost

RTV-programi za italijansko narodno skupnost so se znašli v podobnem položaju kot druge enote RTV Slovenija. Specifika programov za italijansko narodnost so številne upokojitve v kratkem času, ki so jih delno zapolnili z zaposlitvami dolgoletnih pogodbenih delavcev. Maja 2017 je vodstvo Regionalnega centra Koper - Capodistria pripravilo primerjavo števila redno zaposlenih delavcev in stalnih zunanjih sodelavcev ter ugotovilo, da so v primerjavi z majem 2015 ostali brez 13-ih delavcev (redno zaposlenih in stalnih zunanjih sodelavcev), kar pomeni 4,9-odstotno zmanjšanje. To stanje je povzročalo zmanjšanje obsega premierno predvajanih televizijskih oddaj lastne produkcije s 583 ur v letu 2015 na 564 ur v letu 2017.

Za zapolnitev te vrzeli bi bilo treba, po izračunih RTV, pridobiti dodatna sredstva tudi v okviru proračuna, in sicer za 100.000 evrov letno. Želja narodne skupnosti je zagotovitev zanesljivih finančnih virov – možnost je določen delež od pobrane RTV-naročnine (podobno kot PPP) oziroma zagotovitev dodatnih sredstev v okviru sofinanciranja narodnostnih programov s strani Vlade RS, vsaj v višini direktnih stroškov narodnostnih uredništev.

Na pobudo Komisije Programskega sveta RTV Slovenija za pripravo izhodišč programsko-produkcijskega načrta za leto 2018 in kot odgovor na razprave v okviru te komisije in komisije za regionalne vsebine je vodstvo narodnostnega programa pripravilo vizijo položaja RTV-programov za italijansko narodno skupnost, ki pa presega kadrovske in finančne možnosti RTV Slovenija.

Dopis predstavnikov slovenskih manjšinskih medijev iz Italije parlamentu, v katerem opozarjajo na tveganja, je takšen:

Projekat:	30-10-2018
Šifra:	040-09/18-1/1
Podpisnik:	
IPAd:	EU:
Objava ZAV:	
Priloga:	

Od: "Ales Primorski dnevnik" <ales.waltritsch@primorski.eu>
 Za: dejan.zidan@gov.si, gp@dz-rs.si,
 Kp: arja.kaps@dz-rs.si
 Datum: 30.10.2018 09:55
 Zadeva: NEGOTOVA BODOČNOST SLOVENSkih TISKANIH I MEDIJEV V ITALIJI

Spoštovani,

Krovni organizaciji, Slovenska kulturno gospodarska zveza in Svet slovenskih organizacij, skupaj s Primorskim dnevnikom, Novim glasom in Novim Matajurjem vam posredujemo dopis s prošnjo, da bi sogovornikom v Italiji, predvsem vladnim predstavnikom, iznesli našo upravičeno zaskrbljenost nad morebitnimi rezi finančnih prispevkov trem tiskanim medijem in sploh naši organizirani narodni skupnosti.

Z najlepšimi pozdravi

Aleš Waltritsch

Predsednik

ales.waltritsch@primorski.eu

PR.A.E. Srl/DZP doo
 Tel.: 0039 0407786380 / Fax: 0039 0407786381
 Mob.: 0039 335 81 91 269
 UL/Via dei Montecchi 6, 34137 TRIESTE/TRST TS
www.primorski.eu - Dopis Predsednik DZ RS.pdf

Skladno z Uredbo EU 2016/679 sporočamo, da so informacije v tem sporočilu zaupne in namenjene izključno prejemniku. V primeru, da ste to sporočilo prejeli pomotoma, vas prosimo, da nas o tem obvestite ter da sporočilo nemudoma zbršete in ga ne razmnožite ali posredujete tretjim osebam. Hvala.

Ai sensi del Regolamento UE 2016/679 si precisa che le informazioni contenute in questo messaggio sono riservate ed a uso esclusivo del destinatario. Qualora il messaggio in parola Le fosse pervenuto per errore, La invitiamo ad eliminarlo senza copiarlo e a non inoltrarlo a terzi, dandocene gentilmente comunicazione. Grazie.

Pursuant to Regulation (Eu) 2016/679 Of The European Parliament And Of The Council, you are hereby informed that this message contains confidential information intended only for the use of the addressee. If you are not the addressee, and have received this message by mistake, please delete it and immediately notify us. You may not copy or disseminate this message to anyone. Thank you.